

## ПЕТДЕСЕТО ЗАСЕДАНИЕ

София, петък, 26 октомври 1990 г.

(Открито в 10 ч. и 25 м.)

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ:** Откривам заседанието. Присъствуват 270 души, отсъствуват 130.

Дневният ред, както вчера беше предложен, се намира пред вас. Към този дневен ред Бюрото на Великото Народно събрание предлага една точка първа - проект за решение във връзка с обръщението на Председателя на Републиката към Великото Народно събрание.

Искам да добавя, че двете комисии - Комисията за национална сигурност и Комисията по външните работи, предлагат заседанието по точка първа да бъде закрито.

Има ли други предложения по дневния ред.

**КИРИЛ ЖЕЛЕВ:** Уважаеми господин председател, уважаеми дами и господа народни представители! Предлагам към дневния ред да се включи и точка промяна в постоянна комисия. Съображенията ми са следните. Член съм на Комисията за изработване на проект за Конституция, секретар съм на Мандатната комисия, член съм на Комисията по науката и образованието и на Анкетната комисия относно причините за икономическата и политическата криза.

Моля да бъде освободен от състава на Комисията по науката и образованието поради интелектуална, нравствена и психологическа несъвместимост с председателя г-жа Елка Константинова. *(Оживление в залата)*

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ:** Давам думата на заместник-председателя Гиньо Ганев, тъй като поначало въпросът за комисиите предстои да се разглежда в най-скоро време с оглед на трудностите, които има в работата им. *(Шум в залата)*

**ЗАМЕСТИК-ПРЕДСЕДАТЕЛ ГИНЬО ГАНЕВ:** Господа, господин Кирил Желев повдигна един въпрос, който е на вниманието на Бюрото на Великото Народно събрание. Направен е подробен анализ, от който се вижда, че не само той, а много народни представители участвуват, а всъщност не участвуват в много комисии. Работата на тези комисии поради това дублиране на участниците се затруднява. Освен това ръководствата на комисиите са направили някои други предложения. Със съдействието на политическите сили, представени тук, ще се направи предложение още в сряда, най-късно в четвъртък ид-

ната седмица, за да се гласуват промени в персоналните състави на комисии-те. Целта е те да станат по-работоспособни.

Така че предлагам, г-н председател, това предложение на г-н Желев сега да не се разисква.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ:** Имате пред вас дневния ред и точката, която ви предложих като първа.

Моля, които са съгласни с този дневен ред, да гласуват. Против? - Няма. Въздържали се? - Един.

Дневният ред е приет.

Много моля журналистите и гостите да напуснат залата.

Има думата Александър Стрезов за няколко встъпителни думи от името на Комисията по външната политика.

*(Следва закрито заседание)*

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ:** Започваме. Давам думата на...

**РЕПЛИКА ОТ ЗАЛАТА:** Нямаме кворум...

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ:** Има ли кворум? - Има, как да няма!

Давам думата на Александър Лилев.

**АЛЕКСАНДЪР ЛИЛОВ:** Уважаеми дами и господа! Признавам, че бях силно впечатлен от снощната декларация на СДС. Най-вече от нейния тон. От момента, в който се прави - вероятно той не е избран случайно и аз си вземам бележка за това, от целта, която си поставя тази декларация, дискредитирането очевидно на нашата партия, от стила, в който тя беше направена.

Аз смятах, че този стил е вече невъзвратим в нашия политически живот.

Няма да коментирам декларацията. Ще отбележа само, че документи с такъв почти съдебен тон и нескривани закани вече са звучали в тази зала, но са имали трагични последици за демокрацията в страната.

Аз с всеки ден виждам тук, в залата, някои от жертвите на тези последици.

Този път, който сочи декларацията, не води за храма, господа. Аз вярвам, че вие сериозно и искрено се стремите да промените, да премахнете тоталитаризма и да строите демократична България. Но и най-благородната цел може да се превърне в страшно нещастие за страната и народа, ако се използват разрушителни средства.

Нашият собствен тоталитаризъм е доказателство за това. Не повтаряйте нашите грешки, защото няма как да не се разплащате за тях. Не мислете, че само вие сте демократи в тази страна и само вие работите за демокрацията.

Българската социалистическа партия ще продължи да се променя, за да участва още по-активно в трудния процес на демократизация у нас.

А сега позволете ми да премина към правителствената програма.

Уважаеми господин председател, уважаеми дами и господа! Сега и в пресата, и тук, в парламента, остро се дискутира въпросът за партийния произход на програмата за икономическа реформа у нас. Чува се различни, дори противоположни мнения. Самият министър-председател, когато представяше проекта, каза, че е взел рационалните зърна от различните партийни програми и преди всичко на БСП и СДС плюс авторитетни чуждестранни консултации и експертни разработки.

Този въпрос е важен и никой не може да го подцени - нито партиите, нито избирателите, нито народните представители.

Не става дума само за морала на политиката, за постите вече обещания, нито за възможността да си нанасяме отново и отново политически удари.

Става дума за това, каква реална политика предлагат различните партии за решаването на икономическите и социалните проблеми на страната и какво от тази политика се съдържа сега в представената ни правителствена програма.

Длъжен съм, уважаеми колеги, ясно да кажа, че Българската социалистическа партия не се отказва от своята предизборна платформа. Ние ще продължим да следваме нейните цели и пътища при сегашните доста сериозно променили се условия, адаптирайки се към промените, които така бързо настъпват и вътре, и вън от България.

Платформата ни е публикувана и всеки може да види, че в политическата област БСП си поставя като главна цел осигуряването на граждански мир и мирен преход към демокрация; в икономическата област - преминаването към пазарна икономика, равнопоставеност на всички видове собственост и защита на социално слабите слоеве.

Тези цели остават и ще продължат да определят нашата политика като партия в осъществяването на политическата и икономическата реформа у нас.

БСП не е обещавала леко, а прокламира - и тук ние се различаваме от СДС и от правителствената програма - ускорено, но не шоково преминаване към пазарна икономика.

"Не обещаваме - цитирам нашата публикувана програма - лека и безболезнена промяна, но обещаваме справедливо разпределение на бремето на кризата и възможно най-ниска социална цена за обикновените хора, за пенсионерите, студентите и децата" - край на цитата.

Тази позиция на БСП запазва своята валидност и сега. Ние си запазваме правото на критична оценка как практически се изпълняват поетите от нашата партия обещания пред избирателите, включително и от нашето правителство.

Партията и правителството днес, господа, не са старото тоталитарно ограничено цяло.

Същевременно ние признаваме правото на правителството да действа не само от позициите на нашата партия и не само сме съгласни, но подчертаваме задължението му да стои на национални, надпартийни позиции. То е длъжно, независимо че е еднопартийно, да бъде правителство на България, да се съобразява с интересите на целия народ и представляващите го в парламента партии с техните искания. И както личи от програмата му, то така и постъпва.

То не може да не вземе предвид също така резките вътрешни и международни промени и усложнения от началото на годината досега. Всички виждаме, че се намираме в нова вътрешна и международна обстановка.

Правилно е също така, че правителството се опира на международния опит и експертна помощ. Това говори за модерното мислене на нашето правителство. Ние сме малка държава и интелектуалният импорт е извънредно ценен за нас, а понякога и по-съществен от другите видове внос. Стига, разбира се, да се знае какво, кога и откъде да се внесе.

Според мен например не е било излишно да се осигури още по-сOLIDна западноевропейска консултация на нашата програма. Ние сме част от Европа, искаме да се интегрираме в нейното именно икономическо пространство и нашата икономическа реформа трябва да отчита и да гарантира това.

И още нещо. Ние виждаме не политически криминал, а симптом на политически демократизъм и плурализъм в обстоятелството, че правителството включва в своя проект елементи от платформата на СДС например. Това е верен подход, роден от настъпващата у нас демокрация и конструктивен политически диалог. Този подход не бива да ни шокира и да ни прави още по-настъргвени политически противници, а би трябвало постепенно да ни направи политически партньори.

Това е положително, а не отрицателно явление и не трябва да се възприема като извънредно произшествие. Може да ви звучи странно при сегашната разгорещеност на нашите дискусии, но аз смятам, че трябва най-сетне недоверието и конфронтацията между нас да започнат постепенно да намаляват, за да направят повече място за парламентарното ни сътрудничество.

Усилия за това трябва да се направят и от двете страни.

Радвам се, че зародишите на тази тенденция се появиха вече в парламентарните комисии.

Така че на въпроса, чия е програмата за икономическа реформа, която обсъждаме сега, аз бих отговорил - на правителството. Тази програма не е нито на Българската социалистическа партия, нито на СДС. Тя не е преписана от партийните платформи, а е подготвена от правителството на Андрей Луканов. Това е надпартийна, прагматична правителствена програма.

Съгласен съм, че тя резонно и заслужено би могла да бъде наречена "Програмата Луканов". Добре е, че най-после имаме програма за цялостна икономическа реформа. Всички сме единодушни, че тя е документ за радикална реформа, за преход към пазарна икономика без идеологически спирачки.

Това е най-същественото в нея.

Естествено е да имаме различни претенции към проекта. Нашата парламентарна група също ги има - и от принципно, и от конкретно естество. Надделява според нас технократският над социалния подход. Ще трябва да се уточнят етапите на нейното изпълнение, тяхното протичане във времето и свързаност помежду им, да се конкретизират и доизяснят някои изключително важни от социална гледна точка моменти.

Особено остър е въпросът за социалната сигурност на хората. Нашата парламентарна група специално настоява за подобряване на социалния раздел на програмата. Неска кажа направо - необходими са по-категорични гаранции, и ние ще се борим за това, за защита на социално слабите слоеве: децата, старите, болните и недъгавите хора. От тази своя позиция ние няма да отстъпим като партия и парламентарна група пред никого, при никакви обстоятелства и на никаква цена.

Вярвам, че правителството ще отчете и ще включи в проекта както нашите, така и на другите групи полезни предложения, направени в парламентарната дискусия.

Групата на БСП ще подкрепи програмата Луканов и при нейното приемане, и при нейното изпълнение. Специално бих искал да подчертая въпроса за изпълнението. Кара ме да направя това нашият собствен печален опит в изпълнителската дейност. Изготвянето на проекта говори за компетентността на правителството. Изпълнението на програмата ще покаже неговата реална сила и способности. БСП няма никаква възможност да отмине този въпрос. Той е част от нашата собствена политическа самокритика. Ние разбираме какво означава да се започне радикална икономическа реформа с еднопартийно правителство. Но ние като партия и нашето еднопартийно правителство сме

длъжни да започнем при всички политически рискове и жестоки реални трудности успешното изпълнение на реформата.

Великото Народно събрание, нашите избиратели и народът трябва да знаят, че Българската социалистическа партия смята по този именно начин и по този път да участва в демократичната промяна на обществото и на самата себе си в премахването на тоталитаризма в България. Това е наше дълбоко премислен отговор на въпроса за допуснатите в миналото деформации в обществото, в държавата и по-специално в икономиката. Ние не сме наивни и виждаме какви тежки жертви и какви големи усилия ще са нужни, за да се осъществи икономическата реформа. Разбираме и новото недоволство, което ще се стовари върху БСП вследствие на трудностите, съпровождащи реформата. БСП и преди изборите, и днес казва открито на хората, че ни очакват две-три доста тежки години. Но нашето правителство е длъжно да започне икономическата реформа с вярата, че това е пътят да се изведе страната от кризата. Друг по-добър избор ние не виждаме.

Това, което БСП настоятелно иска от правителството, е справедливо да разпредели тежестите между различните по своето социално и материално положение слоеве на населението. От това според нас в голяма степен ще зависят и подкрепата, и смисълът, и успешното реализиране на програмата.

Ясно е, че такава тежка реформа не може да бъде реализирана от разединен народ и от вътрешно конфронтирано общество. Без обща мобилизация на силите, без труд и национално единство изход от кризата според нас е невъзможен. Тук, от тази трибуна, ние сме длъжни да бъдем отговорни и аз искам да кажа, че най-много се боя от политическа партизанщина при обсъждането и изпълнението на икономическата реформа. Сега няма нищо по-лесно от разединяване на нашата нация. Голяма отговорност пада върху опези политици и партии, които биха повели това опасно политическо хоро. Големи ще бъдат изкушенията да се използват суровите трудности на задавания се период, да започнем да се разделяме на приятели и зложелатели на народа, да забушуват политическите пристрастия и да доведат ситуацията в страната до точката на кипенето и дори на експлозията. Това са не само реални, но и забележими вече в практиката изкушения.

Според нас въпреки различията и направените критики няма принципишни причини да не се приеме с парламентарен консенсус програмата на правителството. Това биха могли да бъдат само причини, произтичащи според нас от погрешна оценка на текущия политически момент. Неприемането на програмата обаче ще има много тежки вътрешни и международни последици за България. Опозицията би поела голяма политическа отговорност, ако попречи за

постигане на парламентарен консенсус по отношение на правителствената програма за изход от кризата.

Българската социалистическа партия не бяга от своите тежки отговорности за миналото. По своя инициатива тя търси политическа отговорност от конкретните виновници за извършени престъпления и злоупотреби с властта. Този процес продължава и ще бъде ускорен. Отговорно се занимаваме с оценка и анализ на произхода на партийното имущество. Приели сме принципа построеното с държавни средства да се върне на държавата и както е известно, окръжните и други сгради на стойност над 240 млн. лв. вече са върнати. Но построеното със средства на партията, на социалистите и симпатизантите е законно и морално чисто. То ще остане собственост на партията.

Необходимо е обаче всички партии и коалиции, в това число и СДС, да декларират своето имущество, своите приходи и техните източници. Тук не може да има изключения за никого и всеки трябва да декларира какво притежава, откъде и как го е придобил - законно или незаконно?

Нашата фракция във Великото Народно събрание смята за необходимо да привлече официално вашето парламентарно внимание върху следния въпрос. Срещу Българската социалистическа партия, уважаеми дами и господа народни представители, се води и напоследък се засилва масирана политическа и пропагандна дейност. Станаха, както е известно, тежки ексцесии, които увеличиха напрежението в страната. Прави се опит персоналната вина да се превърне в общопартийна вина. Целта на всичко това не се нуждае от разяснения. Но това ще бъде нова трагична грешка, която би повторила злощастни събития в нашата по-близка и по-далечна история. То ще подкопае демократичния процес у нас и ще стане зародиш на бъдещи обществени драми. Само свободни и демократични избори, само народът е този, който има право да решава съдбата и общественото положение на отделните партии. Аз нямам причини да възразявам срещу изясняване на въпроса за персоналните виновници за кризата, в която се намира днес страната. Това е справедливо. Важното е да стане по законен път. Но аз въпреки че зная предварително реакцията на опозицията, ще повторя още веднъж едно мое дълбоко убеждение, което вече съм изразявал в парламента. Ако искаме в България да има граждански мир, стабилност, национално единство и икономически просперитет, трябва най-сетне да сложим край на политическото насилие и преследване. Трябва да намерим сили *(оживление и викове от блока на СДС)* да затворим страницата на миналото. Така направиха, уважаеми господа, цивилизованите страни с не по-малко тежко минало от нашето и постигнаха завиден напредък. Така трябва да постъпим

според мен и ние. Иначе ще заложим причините на следващия цикъл от бъдещи сътресения и насилия.

Ако се върнем към програмата на правителството, която обсъждаме сега в парламента, аз искам да заявя, че парламентарната група на Българската социалистическа партия съзнава тежката отговорност, която поема пред своите избиратели и пред България, но ще гласува за програмата на правителството. По същия начин ние ще подкрепим правителството в практическото изпълнение на програмата.

Уважаеми дами и господа, няма съмнение, всеки от нас разбира, че не може нито ден повече да се отлага икономическата реформа в нашата страна. От това зависи съдбата на страната и животът на хората. Великото Народно събрание трябва да каже днес "да" или "не" на икономическата реформа. Днес следователно е един от най-отговорните дни в дейността на нашия парламент. Нека дадем възможност на правителството да започне работа по реформата, защото с всеки ден разрухата на икономиката се увеличава, зимата идва и което е особено важно, господа, все по-трудно ще става всичко да се обяснява само с миналото.

Ние, народните представители във Великото Народно събрание, поемаме все по-голяма и по-тежка отговорност за положението в България.

Благодаря ви. *(Ръкопляскания от цялата зала)*

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ:** За реплика думата има Боян Паназов.

**БОЯН ПАНАЗОВ:** Уважаемо председателство, дами и господа! Вземам думата за реплика. И вчера г-н Томов, и днес г-н Лилев обвиняват опозицията в общи приказки и в лош тон на вчерашната декларация. Тъй като аз изразявам в случая собствени убеждения, смятам, че ние няма да бъдем никаква опозиция и никакви демократи, ако преследваме хора в тази страна за техните политически убеждения. Напълно съм съгласен с г-н Лилев за това, което каза по отношение на цивилизованите страни - как те решиха, например в Испания, този свой проблем. Същевременно обаче, тъй като не бива да говорим общи приказки, трябва да бъдем конкретни, аз ще ви съобща за един документ, с който разполагам, това е стенограмата от едно съвещание в Партийния дом на БСП на 22 октомври, 15 часа следобед, на което г-н Димитър Йончев е дал инструктаж (това всъщност е било събрание с представителите на партийните регионални архиви).

За непросветените, тъй като аз съм прочел стенограмата, искам да кажа, че на 13 август т.г. с протокол N 39 е взето решение да се разпуснат регионал-

ните партийни архиви и да се представят на Държавния архив. През септември се отменя това решение и в събота има ново решение.

Отбелязал съм си няколко пасажа по 7 реда, които държа да ви прочета. Тъй като това е стенограма, не отговарям за езика, в смисъл че има повторения, тавтология.

"Опозицията много държи да ни национализира. В момента, в който те придобият болшинство в парламента, предполагам, че няма да се спрат, за да го направят това нещо. Разбира се, няма да седим със скръстени ръце. Това, което можем да защитим, което можем да национализираме сами, ние сме го спрели, правим го, но така или иначе от този процес зависи чисто физически съдбата на нашата работа."

На стр.3: "Вторият грамаден въпрос, който трябва с вас също така да решим, с активното участие на по-голямата част от вас, ако трябва да включим и външни хора малко, в много кратки срокове да понавлезем съдържателно в това, което имаме в архива. Трябва да се опитаме на базата на един критерий, за който да се договорим, ще ни трябват няколко дена, за да ги доуточним малко със специалистите, от гледна точка на сегашната политическа обстановка да ги групираме за себе си (архивните единици) по такива признаци, които изхождат от политическите ни интереси в момента." (*Оживление в залата, ръкопляскания за прекъсване на оратора*)

Продължавам. Аз няма да ви цитирам изказванията на трима представители от провинцията - от Търговище, Силистра и Бургас, а само думи на г-н Йончев. "Аз се извинявам, при условие, че има такива претенции, а ние сме на власт, като искат да установят и с комисия да видят какво ще унищожим, пък то е наша работа какво ще правим с нашия архив. Решението ще го решаваме ние, а не те, ако трябва да оставим архивите на 100 единици - една. (*Оживление в залата и реплика на депутат от БСП "защо ни занимавате с тези неща? Какво общо има това с въпроса, който обсъждаме?"*) Ние ще живеем, а няма да се предаваме! Въобще не ми харесва тази идея, която казвате: "Те поставят такива условия, че ние няма какво да решаваме." Главно управление на архивите си гони техния седесарски интерес и това за мен не е аргумент. Ние сме законодателите, ние в момента не сме в състояние да решаваме нито помещението, нито други неща. Решение на въпроса има и то зависи от нас. Но отчитаме факта, че имаме в ръцете законодателна власт, ние на това разчитаме все още, затова сме се събрали в момента и макар че ние можем да останем някъде в една стая, тази стая можем да я вземем някъде под наем. Въпросът е какво да държим в тази стая. Според мен ние сме собственици на този архив и

трябва да се съобразяваме със законите. Ако те ни притесняват - да видим какво можем да направим с тях, ние сме длъжни да реагираме в обстановката."

Искам, преди да прочета последния пасаж на 19 страница, да ви кажа, че в стенограмата личи, че другарите, които са се изказвали там, също са на мнение, че този архив по своята ценност не е само партийна собственост, но той представлява и държавна. Това ви го казвам като човек, който се занимава с история и съм се ровил в архиви.

Последно чета: "Вижте този случай, който е най-лошият, когато ние практически сме изгрити от политическата карта на страната, пратени сме по затвори, уволнени сме от работа, нямаме никакъв имот - това е много тежко зимуване, без разработване на един такъв вариант, който сме скрили някъде, това е най, най-странното..., но ние и това трябва да го знаем - какво искаме. Да имаме там, в тези 9 или 50 сандъка, които никой не знае къде ще бъдат, това също трябва да го решим. Ние работим сега, все едно че не са ни унищожили, фирмите работят, слава Богу, не е направена национализацията, това е положението!"

И накрая само това искам да кажа, г-н Йончев, че ако случайно в тази държава има хора непочтени и те започват да обвиняват който и да е член на БСП във вини въобще и се опитат да го преследват за неговите политически убеждения, аз лично, г-н Йончев, ще стана Ваш обществен защитник. Няма никога да позволя такова нещо! *(Ръкопляскания от цялата зала)*

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ:** Има думата Петко Симеонов за реплика. *(Оживление в залата)* Напомням, че репликата е към изказването на Александър Лилев, а не въобще.

**ПЕТКО СИМЕОНОВ:** Днес е 26 октомври. Преди една година някои от представителите от едната страна бяха жертви на насилие и смятам, че 26 октомври ще бъде една дата, за която трябва да благодарим на Министерството на вътрешните работи. *(Ръкопляскания от страна на опозицията)*

Министър-председателят вчера запита г-жа Елка Константинова: "Кажете имена на хора, които днес управляват и стават капиталисти." Нека обърнем въпроса: от програмата на правителството са ясни поне две неща - иде голяма инфлация, иде и частната собственост. Парите и възможностите за тяхната стопанска реализация са в ръцете на бившата и оцелялата номенклатура.

**РЕПЛИКА ОТ ЗАЛАТА:** Ти от кои си?

**ПЕТКО СИМЕОНОВ:** Може ли да се посочи едно име на днешен замогнал се апаратчик, който няма да иска да стане капиталист? Посочете, г-н Луканов, ето този господин има 50 хиляди лева и той пред настъпващата инфла-

ция и пред перспективата за развитие на частната собственост ще остави парите да му изгорят.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ:** Г-н Симеонов, не искам да Ви прекъсвам, но все пак отправете репликата си по повод на изказването на Александър Лилев, защото Вие поискахте реплика.

**ПЕТКО СИМЕОНОВ:** Не, не реплика.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ:** А какво поискахте? Извинете, но аз не Ви разбрах, ако е за изказване, г-н Корнажев пръв поиска думата.

**ПЕТЪР КОРНАЖЕВ (От място):** Аз съм съгласен да продължи изказването си.

**РЕПЛИКА ОТ ЗАЛАТА:** Имаше и други желания за реплики.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ:** Г-н Корнажев, съгласен ли сте да продължи изказването си? Тогава нека да бъде нормално изказване. Ставаше дума за реплика, аз се извинявам. Репликите ще бъдат след изказването на Петко Симеонов.

**ПЕТКО СИМЕОНОВ:** Сега в страната има около 6 процента хора заможни, около 6 на сто. От тези 6 процента половината са на отговорна работа, поне половината са на отговорна работа. На мен ще ми бъде много трудно да си представя как тези хора, имайки възможност да се спасят, ще избягнат тази възможност.

Смятам, че в програмата на правителството липсва едно нещо и то е честно и открито да се каже: пазарното стопанство е онова, което довчера казвахме, че е "гнил капитализъм" и че вие, Социалистическата партия, си поставяте за задача да реставрирате капитализма. (*Ръкопляскания от страна на СДС*) Разбира се, това е един особен капитализъм, лишен от старите идеологизми, един, бих казал, нов капитализъм, но това си е така и това се върши от Социалистическата партия. В резултат на тази реставрация в България ще има бедни и богати, но онова, което се предвижда в програмата на правителството, означава само едно: този, който е имал, да продължи да има. (*Възгласи от страна на опозицията: "Браво, Петко!"*) Това наричахме "деформация", от утре ще го наричаме законна практика. Хората просто трябва да са наясно накъде сме тръгнали и какво искаме да правим. Предвижданите мерки за това, че хората трябва да доказват своите доходи, лично аз не мога да оценя като задоволителни. Това са административни мерки, това е административна мярка: "Докажи откъде са ти доходите?" Липсва икономически механизъм за спирането на "мръсните пари".

Вчера в изказването на г-н Александър Томов беше засегнат въпросът за вината и партийното имущество. Думите на г-н Томов много приличат, аз днес

отново ги четох в стенограмата, но съжалявам, че той отсъства, на онова, което слушаме от делегацията на Българската социалистическа партия още на "кръглата маса". Винаги са съгласни за имуществото, винаги са съгласни за вината, те са тези, които ще се разграничават, и оттогава, от 3-ти януари досега, са се отронили 250 млн. лв. от тяхното имущество, но по въпроса за вината сме на същата точка.

Г-н Томов, казва: "Господата от СДС също да се... (впрочем аз ще го цитирам тук), аз искам да попитам господа народните представители от СДС и други опозиционни политически партии, бивши членове на нашата партия или нейни активни симпатизанти - лектори, поддръжници, дали са готови да понесат тази вина?" Лично аз съм декларирал в средствата за масова информация, че понасям изцяло тази вина. (*Смях и оживление в залата от страна на БСП, ръкопляскания*)

Разбира се, имам достатъчно прояви далеч преди 10 ноември, с които съм защитил своята позиция и чувствавам моралното право да говоря онова, което ви казвам. Ние имяхме тоталитарно общество. Целият живот се развиваше в политическа ниша на комунистическата идеология и комунистическите организации. Какво можеше да работи и да говори един човек, завършил икономика, освен да се движи в мисловното пространство на Марксовия Капитал, какво можеше да говори и върши един юрист, философ или поет, освен да се движи в категориите на истмата, диамата и понятията на социалистическия реализъм? Всички други пътища водеха към затвора или в емиграция. Това, че хората бяха принуждавани да бъдат верни поданици, сега се правят опити да се превърне в тяхна вина. Виновни сме, че бяхме принудени.

Виновни ли са хората, че ходеха по задължение на манифестации, ходеха по задължение на съботници, че по задължение са ставали пионери, комсомолци, че и членове на БКП? Известно ви е, че в тази партия не се приемаше по желание, а по покана. Някой бил виновен, че изнасял лекции! Аз не съм изнасял такива лекции. Да не би лекторът да е по-виновен от господин Луканов? Отнасям се с уважение към господин Луканов. Това е един умен и подготвен човек с демократични убеждения. Аз вярвам в неговите убеждения. Но господин Томов, той отсъства, господин Томов, вината на един лектор за националната катастрофа, осмелявам се да мисля, е по-малка от вината на човек, който се занимава на най-висше равнище с икономиката на страната през последните 25 години. (*Ръкопляскания отъясно*)

Защо представителите на Социалистическата партия мълчат по тези въпроси и търсят лекторите? Ами господин Лилев! Към него също изразявам своите почитания и уважение.

**ГЛАС ОТЛЯВО:** Лъжещ.

**ПЕТКО СИМЕОНОВ:** Разбира се, уважаеми господа, и това е стил да разискваме основните проблеми, които занимават нашата страна. Това също е стил. Господин Лилков беше вторият човек след Тодор Живков и доколкото съм информиран, беше отстранен не защото беше против Тодор Живков, а защото беше само един втори. И неговата ли вина за изминалите десетилетия е равна на вината на бившия нещастен лектор, сега от СДС? Търсите виновници. Ето аз официално ви питам: кой беше виновен за влизането на българските войски в Чехословакия? В момента има ли хора на държавна работа, участвували във вземането на това решение? Кой взеха решението за възродителния процес? Поименно! Къде са тези хора? Кой укри от българското население истината за Чернобил? Известно ли е, че това е престъпление към нацията? Известно ли ви е на вас, ръководителите на Българската социалистическа партия, какво става с децата сред децата? Проф. Шиндаров ли е виновен или има и други? В Централния комитет ядяха чисти марули и това намери гласност още преди 10 ноември. Кой взе решението за строителството на Радомир и третата металургична база край Бургас?

Въпросът за вината е страшен и той със своите нравствени, психични, правни и политически измервания е застанал като камък на пътя ни. Стои като камък на пътя и сега на правителствената програма. Никаква правителствена програма, която може да изведе страната, не може да бъде изпълнена, ако нямаме доверие един другиму, ако нямаме доверие между нашите организации. Кой колко е виновен, коя организация колко е виновна? Няма да се измъкнем като страна, ако не действаме заедно. Но как да действаме заедно, когато тук вчера господин Томов казваше: ние направихме една мъничка катастрофа, а вие изнасяхте едни големи лекции! *(Смях в залата отъясно и ръкопляскания)* Ние имаме едно мъничко имотче, а вие получихте страхотни помощи! БСП оповира с опозицията в едно демократично съревнование по-малко от година и през цялото време основната стратегия е да се натопи опозицията, да ѝ се струпат на главата обвиненията, които по право принадлежат на партията-ръководител. Това стана и вчера в словото на господин Томов. Как предлагате да подходим към програмата на правителството и към евентуалното бъдещо сътрудничество?

Проблемите не могат да се решат с наддумване, нито с надвикване. Те са реални, те съществуват. Дори и да не съм казал това тук пред вас, вие всички си го мислите. Вчера в декларацията, прочетена от Александър Йорданов, се каза ясно, аз за по-голяма простота ще го сведа отново до двата въпроса - вината и имуществото.

**ГЛАС ОТ БСП:** Това ли са въпросите за страната?

**ПЕТКО СИМЕОНОВ:** БКП, а сега БСП е виновна за третата национална катастрофа. *(Бурни ръкопляскания отъясно)* Тази вина е институционална и лична. Личната вина на няколко стотици хора. Съгласен съм, че мнозинството от бившата Комунистическа партия са невинни. Сигурен съм, че и в тази зала седят невинни хора, но не може да се прикрие институционалната вина. Организациите носят вина. Затова на времето беше разформирана и Национал-социалистическата партия. *(Викове: "Браво!" и ръкопляскания)*

Имуществото на БКП принадлежи на народа. Ако искате, можем да разгърнем цяла дискусия по въпроса и да разискваме точно защо и как е това, откъде произтича.

**ГЛАС ОТ БСП:** На СДС.

**ПЕТКО СИМЕОНОВ:** Разбира се, вината е на СДС. Предстои ни един много труден път. Ние трябва да стигнем до взаимно доверие. За да стигнем до това доверие, трябва да говорим открито и ясно онези неща, които ни възмущават и знаем, че са истина.

Ще завърша с едно нещо, което ми беше казано от един от депутатите на БСП. "Вие, каза ми той, сте много смешни. Смешни сте, защото не знаете конкретно как стоят нещата, иначе можете да ни съсипете".

Благодаря ви. *(Ръкопляскания)*

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ:** Има реплики, които останаха към господин Лилов най-напред. Ще има реплика и към господин Петко Симеонов. Да продължаваме ли с реплики или да дадем изказвания? Давам думата на господин Лилов.

**ГЛАС ОТДЯСНО:** Колко пъти?

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ:** Има принцип. Когато един ръководител на фракция иска думата, му се дава преднина.

**АЛЕКСАНДЪР ЛИЛОВ:** Разбира се, аз се надявам, че това не се отнася само за моя колега от СДС. Когато един ръководител на фракция поиска думата, би трябвало да я вземе. Надявам се, че няма да възразите.

Вземам думата за реплика. Ще бъде много кратка и няма да ви отнеме много време. Трябва да благодаря на господин Симеонов първо от името на нашата партия и парламентарна група, защото той много точно, много ясно и както се изрази, много простичко дешифрира замисъла на снощната декларация. Аз се безпокоя да не би да бъркам в целта, която си поставя тази декларация, но той ни осведоми, че става дума за една съдба, аналогична на разтурянето на Националсоциалистическата партия. Благодаря Ви за това, господин Симеонов. Второ, искам да Ви кажа, господин Симеонов, щом така много се

интересувате и аз Ви благодаря, че проявявате този интерес към моята персoна и към въпроса защо преди седем години съм бил изваден от ръководството на партията, препоръчвам Ви да вземете от Партийния архив, ако сами не се сдобияте, аз ще ви помогна, това е докладът на Тодор Живков, където този въпрос е добре изяснен.

Благодаря ви, господа. (*Ръкопляскания отляво*)

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ:** Има думата Георги Петров.

**ГЕОРГИ ПЕТРОВ:** Уважаеми господин председател, уважаеми колеги народни представители! Господин Лилев, по същество в социално-икономическата област програмата на правителството не е ли реставрация на капитализма у нас, с което беше сплашен българският народ по време на изборите. Няма да крия, че тази дума го плаши. Щом ще вървим по пътя на пазарното стопанство, това означава, че този път не е социалистически, а капиталистически, защото господин Ран няма опит в строенето на социализма.

Какво ще бъде бъдещето на така наречения демократически социализъм, който беше така шумно рекламиран от БСП? Освен това мисля, че съдебен тон вчера в залата нямаше. Напротив, днес имаше малко менторски тон. Искам да ви попитам и друго. За една година не беше осъден нито един човек. Ние гледахме по Българската телевизия как господин Пенчо Кубадински стреляше лъвовете между веждите. Аз питам това не е ли българският Тарзан, на който би завидял дори и покойният Джон Вайсмюлер? Защо не му бъде потърсена отговорност на този човек?

Благодаря за вниманието.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ:** Има думата за реплика Клара Маринова.

**КЛАРА МАРИНОВА:** Уважаемо председателство, уважаеми колеги народни представители! Надявам се, че и външно гледайки ме, установявате, че съм от това поколение, което за първи път влезе в залата на Народното събрание след сегашните парламентарни избори. Аз съм от поколението, което членува в тази партия, Българската социалистическа партия, от последните няколко години. Надявам се, ще ми повярвате, а тук непрекъснато става дума за досиета и документи, че съм от онези български граждани, членували и членуват в тази партия, които не са имали и вероятно не са искали да се облагодетелствуват от членството си в нея. Повярвайте ми поне в това, за да ми повярвате и в следващите думи.

**СТЕФАН САВОВ:** Може ли човек да стане коментатор по Българската телевизия, без да е член на БСП?

**КЛАРА МАРИНОВА:** Говоря за облагодетелстването, господин Савов, защото освен мен коментатори в Българската телевизия бяха и хора безпартийни и това може да се провери. Аз говоря за нещо друго. Говоря, че в тази зала, включително и от поколението, което представлявам аз, се говори за съсипване, за разбиване - думи, които трудно мога да възприема на моите 40 години. Повярвайте ми!

Прав е господин Симеонов. При тези толкова тежки задачи може ли да се говори за съсипване. Не съсипахме ли твърде много? Аз съм от тези в БСП, които настояват вината да бъде разкрита. Аз не мога да нося вината за всички и не искам никой да носи моята вина.

**ГЛАС ОТДЯСНО:** Лъжа!

**КЛАРА МАРИНОВА:** Не е лъжа, господине. Аз няма да нося чужда вина и не искам никой да носи моята вина, в това число и седящите от тази страна. Не е длъжен да носи вина Венцеслав Медарски, ако аз имам вина, но недейте да говорите винаги и само за мъст.

**ПЕТЪР СЛАБАКОВ:** Вече имаш вина. *(Оживление в залата отдясно)*

**КЛАРА МАРИНОВА:** Надявам се, че възгласите ви означават, че вие споделяте мнението, че за разбиване и за мъст не трябва да става дума. Моята вина аз ще си я понеса, но недейте да говорите само и единствено за обща вина. Мисля, че ще бъдем истински народни представители тогава, когато заявим пред тези, които ни слушат, че сме тук наистина да потърсим отговорност от онези, които имат вина. Но нека не се обвиняваме всички за всичко.

Благодаря ви.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ:** Дайте все пак да сложим малко ред.

**СТЕФАН САВОВ:** Вие като политически коментатор знаете ли, че човек от нашето семейство, бившо капиталистическо или хора на свободния пазар, не можеше да влезе, и моят син не можеше да влезе. Знаете ли, че чл.2 на Пакта за човешките права казва следното нещо, господин Лилев. *(силно оживление в залата и виковете отляво да се отнеме думата на Стефан Савов)*

Викайте, викайте! Член 2 на Пакта за човешките права... *(Председателят звъни със звънеца)*... не само по цвят на кожата, по раса...

**ГЛАС ОТ БСП:** Има ли в това Народно събрание председател, който да дава думата?

**СТЕФАН САВОВ:** Взех си думата!

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ:** Господин Савов, спокойно. Моля Ви се, господин Савов. Една секунда. Искате ли да има ред или да успокоявам

залата, като бия звънеца? Досега вървеше нормално, реплика, вземане думата...

**СТЕФАН САВОВ:** Само да си довърша. И на всички тук от лявата страна... *(силно оживление в залата)* даде ми се думата вече, господа.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ:** Моля за тишина. Давам думата на господин Савов да си довърши изказването.

**СТЕФАН САВОВ:** И на всички тук от лявата страна обръщам внимание, че т.2 от Пакта за човешките права, приет през 1976 г., казва, че не може да има дискриминиране на никой човек нито по цвета на кожата, нито по раса и т.н., и т.н., и нито по социален произход и имотно положение. Нима ще се намери един човек тук, който ще може да откаже, че в България до тази година се правеше такава дискриминация? Мога да ви кажа, че на 21 и 22 февруари 1989 г., преди година и половина, когато господин Тодор Живков събра творческата интелигенция, говори, че ние не сме забравили класовия полход и все още живеят хора социални отрепки. Обърнете в "Работническо дело" от тази дата, за да прочетете. А много оттук присъстващите представители на тази художествена интелигенция ръкопляскаха, забравяйки, че сме подписали този пакт. Но ние плачем, когато има расова дискриминация, плачем, когато има дискриминация по цвета на кожата, но никой не се сещаше, че в продължение на 45 години в България се вървеше дискриминиране по социален произход.

Благодаря ви. *(Ръкопляскания отлясно)*

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ:** Моля Ви, Огойски, да седнете. Ако продължаваме с реплики, ще продължим до вечерта.

Предлагам да вървим по изказвания.

Преди малко при мен дойдоха представители - и Петър Берон, и други, които предложиха да продължим спокойно дискусията. С отделни реплики до никъде няма да стигнем.

Господата Петър Корняжев и Стефан Стоилов са на ред. Нима те по-лошо ще защитят работата или позициите на едната или другата фракция, отколкото с реплики да се хванем за гушата.

**КЛАРА МАРИНОВА:** Ще ми позволите ли да отговоря?

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ:** Моля да отговорите за една минута.

**КЛАРА МАРИНОВА:** Господин Савов, надявам се да ми повярвате, че не съм знаела, че Вашият син е репресиран. Надявам се, че ще ми повярвате, че на срещите на Тодор Живков с художествено-творческата интелигенция не съм участвувала. Настоявам, ако се търси отговорност и вина, тя да бъде конкретна, персонална, а не от всички като мен.

Благодаря.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ:** Продължаваме с изказванията. Давам думата на Петър Корнажев.

Да се готви Стефан Стоилов.

**ПЕТЪР КОРНАЖЕВ:** Господин председател, госпожи и господа народни представители! Вчера не бях тук, но слушах по телевизията речта на господин Томов. Съжалявам, че той липсва.

Няма да се спра на някои неща, за които вече се говори. Искам да му напомня, ако той слуша, както аз слушах, следните неща.

Съществуваше Комисия по деформациите с председател господин Андрей Луканов. След това той беше заменен с господин Румен Сербезов. Аз пресядах през всичкото време в тази комисия, в която по едно време спряха да канят Петър Берон. Има стенограми от заседанията на комисията. В тях са поставени въпроси, нека ми бъде нескромно да кажа, и от мен, за персоналната отговорност на различни лица.

Вчера господин Томов каза, че ние сме бавели избора на Върховен съд и на прокуратурата. Лично аз уважавам наистина господин Томов, но той е неточен. Два месеца ние чакахме - ние, различните юристи от СДС, молихме представители на БСП да се разберем поне по този въпрос, за да не се караме във Великото Народно събрание.

Десетина дни не съм бил тук и не зная какво е станало. Ако в тези десет дни господин Томов е постигнал консенсус, аз съм готов да приема, че е направил голямо постижение, но то не е равно на два месеца.

Освен това България продължава да бъде без главен прокурор, без председател на Върховния съд, без министър на правосъдието, нещо, което е безпрецедентно! Ще кажа от трибуната, защото сме в ефир, ние имаме още един световен курioз. Председателят на българския Върховен съд е член на фирма. *(Гласове от народни представители на СДС: "Браво! Правилно!")* Ръкопляскания от народни представители на СДС) Нима това не е известно на БСП? Повтарям: нима това не е известно на БСП? И може ли той да стои все още на този стол? Щом трябва да говорим за вчерашните апострофи и за вчерашните реплики?

Аз искам още нещо да кажа, когато говорим в тази насока.

Вината е персонална, аз съм юрист. Вината е обаче според един надпис в старата съдебна палата, която все пак ни я върнаха и е вечна. Има разлика между вина и мъст. И стига сме говорили за мъст. Нека да говорим за вина *(ръкопляскания от народни представители на СДС)*, и то като отношение към противоправния престъпен резултат според всички класици на световното наказан-

телно право. Беше време, когато в Съветския съюз Одески каза, че вината е общо морално основание за отговорност. Слава Богу, Горбачов и други хора го изметоха. Но ние не искаме такава вина. Ние искаме персонална вина на персонални лица, които отговарят за собственото си противоправно поведение. (*Ръкопляскания*)

Толкова по вчерашната реч на господин Томов, която беше развълнувана. Може би и аз съм развълнуван, но по която трябваше някои неща да се кажат.

Искам обаче да кажа още нещо, преди да говоря по програмата.

Аз съм се записал да говоря по програмата. Приемете тези думи, които казах досега, че бяха реплика.

Искам да задам един въпрос на господин Луканов, когото наистина уважавам.

Вярно ли е, че продължава да е негов икономически съветник проф.Иван Ангелов?

Искам да задам и подвъпрос. Вярно ли е, че проф.Иван Ангелов беше главен икономически съветник на Георги Атанасов? Вярно ли е, че проф.Иван Ангелов беше лицето, което излезе пред това Народно събрание, за да каже: "Върнахме ви имената!" Въпросът ми не е само риторичен.

Можем ли да бъдем обвинявани, ние, от тази страна, че не вярваме на такъв професор? (*Гласове от народни представители на СДС: "Браво, браво." Ръкопляскания от народни представители на СДС*) Аз мисля, че не можем да бъдем обвинявани.

Още нещо. Програмата на Ран (Ран-Ът, както я нарече колегата Янков) е обмислена от Министерския съвет. Считаю, че тя е съобразявана. Но аз ще кажа нещо, което може да прозвучи много еретично. Тя е много интелигентна, но тя е на Търговската камара на Съединените американски щати. Тя не е на американското правителство. И не бива тук да ни се размахват флагове и да ни се каже: "Американците ни препоръчаха и ние се съгласихме с тях." Повтарям: без да подценявам господин Ран и неговия екип.

И сега. Аз съм юрист и ще говоря по законодателната основа на програмата - т.нар. законодателна основа, която ни е разпадена.

На първо място е записано: Декларация за конституционните принципи. Какво значи това? Има една такава декларация в световната история. Това е декларацията на Джеферсън. Но тази декларация завършва с израза: "И всеки гражданин има право на щастие." Това ли имате предвид вие, когато пишете Декларация за конституционните принципи или ще ни поднесете отново някаква шарада, позовавайки се на този или онзи експерт? Не може да се говори

с неясни юридически понятия по въпроси, които са и юридически, и политически.

Политическа система: Закон за местното самоуправление. Това политическа система ли е? Местното самоуправление според някогашните учебници по административно право е администрация. И с това вече Великото Народно събрание се занимава.

Закон за провеждане на митинги, събрания и манифестации. Политическа система ли е или не? Това са правата на гражданите, за които говори господин Савов и на които не искам да се връщам. Те са още във Всеобщата декларация за правата на човека на ООН. Следователно това не е политическа система, това е право на личността, право на човека, който се е родил свободен и има право да бъде свободен. *(Ръкопляскания от народни представители на СДС)*

По-нататък - Закон за нормативните актове. Трябва да изразя своето учудване като юрист. Вероятно ще има колеги, които да имат обратно мнение. Но ние сътворихме или ни сътвориха такъв закон пак под ръководството на Ярослав Радев, за да ни обясняват що е указ, що е закон, що е постановление и що е наредба. Някоя световна цивилизована правна система няма нужда от Закон за нормативните актове.

И по-нататък в този раздел, който е наречен "Правна система", влизат: Закон за изменение и допълнение на Закона за устройство на съдилищата, Закон за изменение и допълнение на Закона за прокуратурата, Закон за изменение и допълнение на указ еди кой си на адвокатурата. Стига с тези изменения и допълнения! Ако ние сме Велико Народно събрание на място, трябва да има нов закон за прокуратурата, нов закон за устройство на съдилищата, нов закон за адвокатурата с премахване на цялата шапка на адвокатурата, на цялата администрация, която години наред пречеше на младите хора да влязат в нашата професия. *(Гласове от народни представители на СДС: "Браво, браво" и ръкопляскания)*

В по-нататъшния раздел на т.нар. национална икономика, паричнокредитна и банкова система има закон за борсите, има граждански закон, има търговски кодекс.

Господа, аз нося и държа на разположение на български език, издаден от Българската търговска палата, Френския търговски кодекс. В него има всичко: и борсите, и нелоялната конкуренция, и всички тези неща, които отново ни се предлагат на парче. На парче! Защото, ако ние искаме да създадем една правна система, ние трябва да бъдем наясно. Това го казах миналия път в речта си по отчета на правителството и господин Луканов тогава се съгласи с мен какво значи търговец, какво значи предприемач и оттам нататък да стигаме до

борси и до други неща, за които на нас ни се предлагат някакви мимолетни закони.

Господа, искам да приключа с други два въпроса.

Първият е свързан с това, че липсва един закон, който е крайно време да се предвиди поне в списъка ви - закон за печата. Ние достигнахме дотам, че в едни скверни издания, неясно с чии пари издавани, българският президент (*ръкопояскания от народни представители на СДС*) беше оскверняван. Не е важно, че там беше писано, че Петър Корнажев бил адвокат на Владимир Живков. Аз съм бил адвокат на жена му. Не това е важно. Важното е, че там беше оскърбен дори българският президент. Значи крайно време е ние да имаме закон за печата.

И още нещо, за да не вземам отново думата.

Господа! Вис ме избрахте за председател на една комисия, която би имала значение с оглед на всички вчерашни прения. Аз искам да погледнете в този "Държавен вестник", с който разполагам и с който три пъти се опитах да свикам тази комисия. Може ли да съществува комисия относно причините за икономическата и политическата криза, в която да има четирима бивши и настоящи министри и един заместник-министър? Това е уникум, който само в България може да съществува, само в България може да съществува. И очевидно, както казваше (радвам се, че е догъл господин Томов) един от членовете на комисията, може би е по-хубаво теоретично да разсъждаваме какво значи причина. А от нас народът иска друго. Да кажете кои са причинителите.

Благодаря. (*Ръкопояскания от народни представители на СДС. Гласове: "Браво, браво"*)

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ:** Давам думата на Стефан Стоилов.

Има желаещи да направят реплики.

Министър-председателят иска да направи реплика.

**АНДРЕЙ ЛУКАНОВ:** Уважаеми госпожи и господа! Една информация, която може би ще послужи за успокояване на по-нататъшните дискусии по програмата на правителството.

Вече изразих моето отношение по случаите на т.нар. конфликт на интересите, ако се преплита позиция в държавен орган или в държавна фирма и позиция в частна фирма.

Господин Корнажев спомена за един случай, който заслужава да бъде проверен. За този случай чувам за първи път. Но това е действително скандален случай, ако се потвърди. (*Оживление сред народните представители на СДС*)

Искам да ви информирам, че вчера внесох във Великото Народно събрание проект за изменение на текстовете на Указ N 56, които допускат подобен конфликт на интересите. Повтарям пред вас, че този случай го смятам за абсолютно недопустим и от правна, и от икономическа, и от морална гледна точка. Бих помолил час по-скоро да се разгледа този проект в Законодателната и другите компетентни комисии на Народното събрание, да приемем решение и да задължим всички, които са се възползвали от това разрешение, предвидено в Указ N 56, да избират между работата си в държавни органи или в държавни фирми и частния бизнес.

**ВЕНЦЕСЛАВ ДИМИТРОВ:** И да върнат парите, господин Луканов.

**АНДРЕЙ ЛУКАНОВ:** Господин Димитров, напълно поддържам това, което казвате. Ако тези хора са се облагодетелствували от това съвместяване, лично бих подкрепил Вашата теза - че те трябва да върнат парите. *(Гласове: "Браво, браво!" Ръкопляскания)*

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ:** Соня Младенова има думата за реплика.

**СОНЯ МЛАДЕНОВА:** Благодаря Ви г-н председател. Уважаеми колеги, иска ми се да ви кажа "здравейте", за да се успокоите малко. *(Оживление в залата)*

Като представител на наказателноправната наука в парламента, смея да отбележа, че отговорността е лична и съответна на извършеното от всеки и на противоправните последици, които са настъпили от това деяние. И моля уважаемия от мен колега Петър Корнажев, когато отправя обвинение така, понякога и въобще, да има предвид една мисъл на Монтен, не, ще мина на Жан-Жак Русо. Петьо, позволи ми. Следователно няма свобода без закони. Свободният човек се подчинява, но не служи. Той няма началници. Няма господари. Той се подчинява само на законите и по смисъла на законите той не се подчинява на другите. Това е от "Писмата".

Вие посочихте примера, че председателят на Върховния съд по един безпрецедентен начин е станал член на фирма. Колега Корнажев, аз мога да посоча на залата и на всички онези, които ни слушат, че представителите на юридическото съсловие "Адвокатура" в нашия парламент продължават да се явяват в съдебната зала като защитници на определени интереси на отдалените страни, което довежда до следното: първо, съдиите отлагат делата безкрай, защото..., второ, и това е най-важното адвокатите като членове на парламента избират съдиите.

Благодаря ви за вниманието.

*(Ръкопляскания)*

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ:** Има думата г-н Петър Корнажев.

**ПЕТЪР КОРНАЖЕВ:** Госпожи и господа народни представители! Тук се намираме няколко или доста юристи. Кой е представител на наказателноправната наука няма аз да кажа. Да, няма аз да кажа. Мисля, че това могат да кажат доста други хора.

Първо, аз казах и повтарям, че трябва да дирим причинителите. Това е българският език, за този, който го слуша, а не причините. И казах, и повтарям, че всеки отговаря за собственото си противоправно поведение.

А колкото до репликата за адвоката, аз се радвам, че колегата Соня Младенова, с която се броим за приятели, повтори сега, защото е казала това веднъж, докато бях във фоайето. Аз лично съм се явил досега словом и цифром на четири дела, едното от които беше на Кръстю Пастухов, и се гордея с това.

*(Възгласи "Браво, браво" и ръкопляскания преди всичко от страна на депутатите на БСДП)*

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ:** Има думата Георги Марков.

**ГЕОРГИ МАРКОВ:** Уважаеми госпожи и господа народни представители! Това, което каза госпожа Младенова, не е абсолютно вярно, поне за мен. Не съм се явил на нито едно дело досега, след като съм в парламента, на нито едно.

Благодаря ви.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ:** Нарушаваме пак един поет ангажимент. Две думи ли ще кажете, г-н Куманов?

**ДИМИТЪР КУМАНОВ:** Уважаемо председателство, уважаеми народни представители! Позволявам си да се върна с реплика към изказването на г-н Лилев. То беше поначало в дневния ред, но въпросът постепенно и неумовно се измести встрани.

Заявявам от тази висока трибуна, че поддържам напълно принципната позиция на г-н Лилев за слагане край на политическите преследвания и традиционната политическа мъст в нашата страна. Тази позиция обаче има нужда от реално претворяване в живота, и то преди всичко от властимеещите в момента, които държат в ръцете си все още всички лостове на властта.

Съвсем наскоро, не говоря за старите традиции на политическа мъст, когато десетки години у нас се убиваха хора без всякакво законно основание и правно основание и за което убийците получаваха блестяща кариера, ордени, чинове и пр. Имам предвид събития в нашето най-близко минало, далеч след прочутата дата 10 от миналата година.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ:** Моля Ви, свършвайте.

**ДИМИТЪР КУМАНОВ:** Наскоро преди изборите в Шумен старши лейтенант Луканов хладнокръвно разстреля един симпатизант на СДС. Затова старши лейтенант Луканов получи само 6 години и половина затвор. Нещо, за което преди осъждаха за политически виц или за разпръскване на позиви.

Убиецът на Манол Христов в същия период, казвам убиец, защото оживяването на Манол Христов в инцидента в Козлодуй стана благодарение на неговата изключителна физика, на необикновено здравия му организъм и е една медицинска случайност. Убиецът на Манол Христов беше скоро пуснат под гаранция от 300 лева.

Едно общество, в което хората, извършили най-тежки престъпления, се таксуват по такъв непозволено лек начин от органите на прокуратурата и съда, където се позволява да се извършват актове на милосърдие към тежки престъпници и убийци, поставят под страх живота и съществуването на обикновените трудови членове на обществото. Това в никакъв случай не е път към демокрация. Моля, добре да се помисли по този въпрос.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ:** Има думата Георги Пирински.

**ГЕОРГИ ПИРИНСКИ:** Моля за реплика, тъй като съгласувах с г-н Стефан Стоилов, който е записан да говори, и с негово разрешение ви моля за една минута.

Мога ли да говоря г-н председател?

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ:** Да.

**ГЕОРГИ ПИРИНСКИ:** Благодаря Ви.

Уважаеми дами и господа народни представители! При началото на дискусията по тази точка от дневния ред вчера първият, който взе думата, започна с въпроса: "Защо беше отложена дискусията по тази точка?" Възниква въпросът, какъв е смисълът на тази дискусия в пленума на Великото Народно събрание?

Вие навярно си спомняте, че миналата сряда ние изслупахме докладите на парламентарните комисии, които разгледаха проекта за програма. Може би си спомняте, че господата Борис Спиров - от името на Комисията по икономическата политика, Дончо Каракачанов - от Комисията по труда, социалната защита и осигуряването на гражданите, Росен Михайлов - от Бюджетната комисия, Красен Станчев - от Комисията по опазването на околната среда - всички докладваха по същество две неща:

Първо, че по принцип програмата на правителството не буди възражения от гледна точка на нейното заглавие: "Ускоряването на демократизацията на обществото и прехода към пазарна икономика".

Второ, че има доста конкретни бележки, препоръки, критика, които следва да бъдат отчетени при доработката на програмата.

Единодушно беше мнението и оценката, че остротата на проблемите, пред които е изправена страната, преди всичко в икономиката, са такива, че ние не можем да си позволим да отлагаме предприемането на необходимите мерки не с месеци и седмици, а с дни.

Нека от това общо разбиране погледнем сега - как прекарахме тези два дни в дискусия по този пункт от нашия дневен ред? Възможно ли е по такъв начин да стигнем до решение на онези въпроси, които цялото общество чака от нас, да пристъпим към решаването им час по-скоро.

Беше споменато за рейтингите, които бяха огласени преди седмица-две по средствата за масова информация. Основно вниманието като че ли беше насочено към това, коя партия колко е покачила, запазила или понижшила своя рейтинг. Моля ви обаче да обърнете внимание на две цифри, които приблизително помня: едната е, че над 80 на сто изразяват остро недоволство от работата на Народното събрание, и другата е, че над 60 на сто желаят коалиционно правителство. Може ли да има съмнение какви са предпочитанията на нашето общество? Да продължаваме едни дебати, които безспорно третират въпроси от принципно значение за бъдещето на страната ни, но които ние не сме в състояние да приключим за часове и за дни. Или да се разберем какво е необходимо да започнем да вършим от днес, от утре, за да измъкнем не друг, не партия, не личност, за да измъкнем страната от онова, към което тя се сгромолясва...

*(ОТ ЗАЛАТА СТЕФАН НЕШЕВ: Сама ли страната падна?)*

... И да се уговорим по какъв начин ще търсим решение на онези въпроси, които безспорно трябва да бъде отговорено на тях, но които искат именно демократичния процес, който е необходим, за да се намери обективният отговор - да извърви своя път.

Смятам, г-н председател, че начинът, по който се разгърна тази дискусия, доказва опасенията на онези, които направиха всичко възможно дискусията по този въпрос да бъде конструктивна и да доведе до такива решения, каквито са необходими.

Позволявам си отново да привлеча вниманието ви - в селското стопанство, в пазара са натрупани проблеми, които заплашват с разграждане, с разкъсване на производствени структури, на икономическите структури, които след това много трудно ще бъдат възстановени. Тук има народни представители от селскостопански райони, които предупреждават, че са заплашени с унищожение стада, млекодаен добитък.

Вие много добре знаете какво става със спекулата, която, разбира се, не може със закон да бъде преустановена, а само с решителни икономически мерки.

И най-накрая ние си даваме всички сметка, че нашето общество, ако ще бъде в състояние да направи това усилие, което е необходимо, трябва да бъде обединено. С тази наша дискусия ние вървим точно в противоположната посока. И всеки, който настоява на тази дискусия, трябва ясно да даде сметка за това пред себе си.

И на последно място - поставя се въпросът за неотложни проблеми, които трябва да бъдат решени. Трябва да се знае, че за да бъдат решени, един от основните въпроси е да нормализираме валутните си отношения с чужбина. Нито въпрос на енергетиката, нито въпрос на вътрешния пазар, нито въпрос на здравеопазването е възможно да бъде решен без тази нормализация. Тя може да стане, ако уредим отношенията си с Международния валутен фонд. Това може да стане, ако този парламент приеме тази програма с консенсус.

**ОТ ЗАЛАТА ДЕПУТАТ НА СДС:** Това не е реплика, а изказване.

**ГЕОРГИ ПИРИНСКИ:** Следователно...

**ОТ ЗАЛАТА ИВАН КОСТОВ:** Той е заместник-председател на Министерския съвет... Не е коректно...

**ГЕОРГИ ПИРИНСКИ:** Г-н председател длъжен съм да се обърна към Вас с настоятелното искане да осигурите равностойно третиране на онези, които вземат думата за реплика, да не допускате от място да стават депутати, които не са удовлетворени от това, което чуват, и да провеждате заседанието в един по-добър ред.

Благодаря Ви.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ:** Г-н Пирински, искам и на Вас да направя забележка, и за Вас направих изключение. Вие вместо две минути, говорихте пет минути.

Исках да уточня защо Ви дадох думата - защото поставихте един сериозен въпрос. Но преди всичко искам да обърна внимание - няма кворум. Много моля депутатите да влязат в залата, защото ако не направят това, ние ще бъдем принудени да спрем заседанието. Още повече въпросите, които искаме да поставим, са много важни. Апелирам към депутатите да влязат в залата.

Искам да направя две съобщения, преди да дам думата за реплика.

Отлагах досега да вземе думата г-н Лютфиев. Обръщам внимание - не заради друго, а защото чаках да се развие известно време дискусията по-нормално. Той има също да направи много важна декларация по повод на събитията и на това, което е станало в Шумен.

Искам да напомня, видяхте преди малко г-н Йосиф Петров дойде при мен, да ми напомни, че днес е Димитровден. Помоли ме да поздравя от името на Бюрото всички Димитровци, които се намират в залата. Да не забравяме все пак.

Има думата за реплика Венцеслав Димитров.

**ВЕНЦЕСЛАВ ДИМИТРОВ:** Само една реплика по отношение на това, което каза господин Пирински. Той цитира името на господин Росен Михайлов, който взе отношение от името на Бюджетната комисия по програмата на господин Луканов. Тъй като съм заместник-председател на тази комисия (не виждам тук председателя, а и той отсъствуваше по това време), чувствавам за необходимо да направя следното уточнение. От страна на Бюджетната комисия не е давано никакво становище по програмата на г-н Луканов. Чисто и просто с един ред беше казано, че Бюджетната комисия не може да се произнесе, защото няма бюджет. А становището беше следното: одобряваме принципите и толкоз! Одобряваме принципите, а в следващото изречение казваме, че отношение не можем да вземем, защото няма бюджет.

Господин Пирински, Вие сте заместник-министър-председател. Кой блокира въвеждането на всички тези реформи, за които се говори - Народното събрание или правителството? Правителството не е представило още бюджет. Как искате да обсъждаме програма без бюджет?

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ:** Давам думата на господин Лютофиев. Много ви моля да го изслушаме, защото стават събития, които могат да получат печално развитие.

**ЮНАЛ ЛЮТОФИЕВ:** Уважаеми колеги, аз и всички мои колеги от парламентарната група съзнаваме, че дебатите, разискванията по програмата са много важни. Действително те понякога стават остри, тонът се повишава, но тези дебати трябва да стават и в едно спокойствие в нашето общество.

За съжаление, както вече сте уведомени, на 24 срещу 25 октомври беше взривен клубът на Окръжния съвет на Движението за права и свободи в гр. Шумен.

Във връзка с това предлагам на вашето внимание декларация на Централния съвет на парламентарната група на Движението за права и свободи и на Централния съвет на Движението за права и свободи до Великото Народно събрание и до Председателя на Републиката:

### ДЕКЛАРАЦИЯ

На 24 срещу 25 октомври 1990 г. през нощта в гр.Шумен беше извършен престъпен вандалски акт - беше взривен клубът на Окръжния съвет на Движението за права и свободи. По една случайност не бяха дадени човешки жертви. Нанесени са значителни материални щети. Държим да информираме, че в разстояние на един месец и половина бяха извършени и други провокационни престъпни действия срещу симпатизанти и членове на Движението за права и свободи, като тежки побоища и две убийства в различни краища на страната.

Всичко това показва, че определени лица и някои крайно реакционни сили се стремят да ескалират политическото напрежение в страната, като крайната им цел е да предизвикат спиране на демократичния процес, безредици и разгаряне на междуетнически конфликти.

Движението за права и свободи в своя декларация до Великото Народно събрание и до Главна прокуратура още през м.август т.г. предупреди, че в България се надига вълна на неофашизъм и политически екстремизъм. За съжаление тази наша декларация прозвуча като глас в пустиня. Само след месец и половина последва подпалването и разгромът на Партийния дом на Българската социалистическа партия - един вандалски акт, който целеше да постави страната на ръба на гражданската война.

Терористичният акт в Шумен е едно предизвикателство към цялата българска демократична общественост. Това е предупреждение, че тъмните, деструктивни сили не се спират пред нищо, за да гласнат страната ни в хаоса и непредвидимите последици на гражданския конфликт.

Движението за права и свободи, като осъжда остро погрома в Шумен, апелира към своите членове и съмишленици да запазят спокойствие и да не се поддават на провокациите. Предлага на всички политически сили както в парламента, така и извън него остро да осъдят този акт на политически екстремизъм, за да се осигури продължаването на необратимите демократични процеси в страната.

Предлагаме Великото Народно събрание да излезе със своя декларация по повод на терористичния акт в гр.Шумен."

Благодаря ви. *(Ръкопляскания от цялата зала)*

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ:** Давам думата на Димитър Йончев да прочете декларация на Българската социалистическа партия, с което ще приключим разискванията за днес.

**ДИМИТЪР ЙОНЧЕВ:** Уважаемо председателство, уважаеми колеги! Упълномощен съм да прочета декларацията на парламентарната група на Българската социалистическа партия.

"Парламентарната група на Българската социалистическа партия изразява своя решителен протест срещу извършения през нощта на 25 октомври в гр.Шумен терористичен акт срещу клуба на Движението за права и свободи. Чрез този абсурден акт възбращащите се екстремистки сили демонстрират отново презрението си към усилията на целия ни народ за единство, демокрация, ред и сигурност.

Преживяла болката от подобен акт, парламентарната група на Българската социалистическа партия изразява симпатия и съчувствие към членовете и привържениците на Движението за права и свободи.

Ние апелираме към всички политически сили, всички граждани на страната да се обявят решително против този акт. Поддържаме предложението на Движението за права и свободи за съвместна декларация на Народното събрание."

Благодаря. *(Ръкопляскания)*

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ:** Има думата Петър Берон.

**ПЕТЪР БЕРОН:** Уважаеми господин председател, уважаеми колеги! Съобщението за взривения клуб на Движението за права и свободи в Шумен е един тежък случай, който развълнува всички ни и ни навежда на извънредно мрачни размисли. Този случай може да доведе страната, ако се остави това престъпление ненаказано, до един низ от подобни терористични актове от една или друга страна и до един втори Ливан. Тези опити да се смути гражданският мир, независимо от коя страна идват, трябва да бъдат незабавно пресечени с всички средства.

Парламентарният Съюз на демократичните сили се присъединява към категоричното осъждане на подобни нецивилизовани и варварски актове, на подобни опити за саморазправа между отделни групи от населението на нашата страна, осъжда този акт и иска строго наказание на виновниците.

Ние се присъединяваме към намерението да се излъчи обща парламентарна декларация по този въпрос.

Благодаря. *(Ръкопляскания)*

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ:** Има думата Александър Стамболийски да направи декларация от името на Българския земеделски народен съюз.

**АЛЕКСАНДЪР СТАМБОЛИЙСКИ:** Уважаемо председателство, уважаеми колеги! Парламентарната група на Българския земеделски народен съюз също е възмутена от вандалския акт в гр.Шумен и подкрепя виждането на Народното събрание за изготвяне на една обща декларация за осъждането на този акт.

Благодаря за вниманието.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ:** Има думата Чавдар Кюранов да прочете декларация на Българската социалистическа партия.

**ЧАВДАР КЮРАНОВ:** Уважаеми господин председател, уважаеми колеги!  
(Чете)

### **"ПОЛИТИЧЕСКА ДЕКЛАРАЦИЯ**

**На парламентарната група на Българската  
социалистическа партия**

България се намира в решаващ етап от своето развитие. Пред нашата страна и народа ни са тежките изпитания за прехода към пазарна икономика. Пред нея са по-нататъшните и жизнено важни проблеми на развитието на политическата демокрация.

Как ще излезем от тези трудности? Ще ги разпределим ли справедливо между хората, ще предпочетем ли хаоса пред гражданския мир, ще посрещнем ли заедно социалните изпитания на прехода или ще тласнем народа към още по-страшна поляризация, зависи от всички нас, които съдбата изпрати във Великото Народно събрание.

Българската социалистическа партия изразява своята подкрепа на програмата на правителството на Андрей Луканов за по-нататъшна демократизация на обществото и за ускоряване на прехода към пазарна икономика. Ние смятаме, че тази програма съдържа основните предпоставки за формиране на демократична икономическа система. Още в предизборната си платформа Българската социалистическа партия се обяви за свобода на собствеността, за ускорено преминаване към пазарна икономика, за ускорено изграждане и развитие на трите ѝ основни съставки - стоков пазар, капиталов пазар и трудов пазар. Още в предизборната си платформа ние заявихме: не обещаваме лека и безболезнена промяна, но обещаваме справедливо разпределение на бремето на кризата и възможно най-ниска социална цена за обикновенните трудови хора, за пенсионерите, студентите и децата. Ето защо ние сме убедени, че нормалното и всеобхватното развитие на пазарната ни икономика е немислимо без по-нататъшно обновление на политическия живот на обществото, без решаване на всички наболели проблеми на политическата демокрация, без връщане на доверието на хората. Като партия, като парламентарна група ние сме готови да продължим промяната на политическата система и създаването на развито плуралистично общество на съвременна парламентарна демокрация. За нас политическият и икономическият плурализъм, политическата и иконо-

мическата демокрация нямат разумна алтернатива. Дори тогава, когато съответните промени засягат непосредствено интересите на нашата партия, ние сме готови да съдействуваме за напредъка на демократичния процес. Затова се съгласихме да подкрепим избирането на президент от Съюза на демократичните сили. Затова се съгласихме да създадем временни управи, които да гарантират равнопоставеността на всички преди изборите за местни органи на властта. Затова гласувахме Закона за деполитизацията, изразявайки същевременно удовлетворение от факта, че в неговия обхват беше включено и Президентството.

Но заедно с това ние винаги ще се противопоставяме на опитите развитието на демократичната правова държава да става само в полза на едни политически сили за сметка на други. Само равенството пред закона и свободната политическа конкуренция, само взаимното уважение и търпимост могат да осигурят демокрацията в България.

Нашата партия не един и два пъти е изразявала официално своята тревога за работата на Великото Народно събрание. В него все още не преобладава здравият парламентарен дух, не присъствува естествената за цивилизованите държави парламентарна култура, която се замества от емоционалност, недоверие, конфронтация и нетолерантност. Причината за бавната и недостатъчно ефективна работа на Великото Народно събрание не е в нашата парламентарна група. Не сме ние тези, които напускат редовно залата. Не сме ние тези, които водят безкрайни спорове. Не ние протакахме създаването на правителство и променяхме собствените си позиции за участие в него. Не отричаме правото на Съюза на демократичните сили на съществуване, но той отрича нашето. Отнасяме се с търпимост дори когато той преминава границата на разумното. Съзнавайки, че в много случаи нас ни обвиняват в отстъпление, ние все пак смятаме, че оцеляването и съществуването на този парламент са безценно завоевание на демокрацията. Убедени сме, че работата на парламента може да бъде ускорена и подобрена, ако в него се създаде атмосферата на взаимно уважение между различните парламентарни фракции, ако тяхното внимание се съсредоточи върху разработването на законите, ако се повиши ефективността на работата на комисиите.

Всичко, което зависи от нас, се прави и ще бъде направено.

Българската социалистическа партия е кръвно заинтересувана незабавно да се реши въпросът за отговорността и виновниците за социално-икономическата и нравствената криза, в която се намира нашето общество сега. На XXXIX конгрес пред цялата общественост ние като правоприменици на управляващата повече от четири десетилетия Българска комунистическа партия

поехме политическата отговорност за състоянието на обществото. Заедно с това ние категорично се противопоставяме на опитите вината за кризата да бъде прехвърлена от нейните конкретни носители към цялата партия. Защото нашата партия даде не по-малко жертви по времето на тоталитаризма, отколкото другите партии. Защото в същото време, когато членове на нашата партия бяха надзиратели, други членове на нашата партия бяха техни мъченици. Защото в недрата на тази партия се роди сериозна съпротива срещу тоталитарния режим и се формираха много от лидерите и на сегашните опозиционни партии и групировки. Такава е трагедията на досегашния режим. Той даде примери на трудов героизъм и заедно с това на трудови лагери. Вдъхваше вяра, но заедно с това и много заблуди и илюзии. И именно поради уроците на този режим днес ние не бива да повтаряме грешките на тоталитаризма - тоталното отричане, присвояване на правото върху миналото, настоящето и бъдещето.

Нашата партия е истински заинтересувана от бързото решаване на въпроса за конкретната отговорност на лицата, виновни за сегашната криза. В близките няколко седмици ще излезем с конкретно и цялостно политическо виждане по този въпрос. Заедно с това ние искаме да заявим, че нашата партия няма никакво намерение да се превръща в съд. Ние не сме и не можем да бъдем правораздавателен орган. Но ние сме готови и заявяваме това открито пред цялото общество да предоставим цялата необходима информация, с която разполагаме, когато тя ни бъде поискана по съответния законов ред. Но ние искаме да подчертаем, че политическата декларация на Съюза на демократичните сили от 25 октомври има характер на присъда. При това присъда от неовластен съд. В нея прозира ясната цел Българската социалистическа партия да бъде отстранена от политическия живот на страната. При това не чрез избори на демократична основа, а чрез осъждането на цялата партия. С тази декларация СДС без всякакво основание си присвоява правото да решава въпроси, които не са от компетентността на част от политическите сили в страната. Те са прерогатив само на обществото като цяло. Но тук има и нещо друго, едва ли не по-важно. Съюзът на демократичните сили с тази си декларация връща нашия политически живот към едно време от преди повече от четири десетилетия (*свиркане от блока на опозицията*), когато една неправилна политика отстрани от политическия живот на страната други важни политически сили.

Българската социалистическа партия направи своите исторически изводи от този период. Очевидно СДС не ги е направил или по-скоро не са ги направили само тези, които страдат от детската болест на всяка революционна промяна. Нещо повече, СДС с тази си декларация прави сериозен опит да повтори, макар и чужди, исторически грешки.

Българската социалистическа партия заявява: наш общ дълг е да не повтаряме исторически грешки. Наш общ дълг е да не допуснем нови извращения и престъпления. Наш общ дълг е да разберем веднъж завинаги, че е невъзможно да се отстранят от обществения живот сили, които имат дълбоки корени в този живот и в политическата история на България.

Ние няма да позволим на никоя друга политическа сила да си присвоява правото да раздава правосъдие съобразно своите политически интереси. Съд в България има и нека той да решава. Нека ние му създадем условия за това. Нека още в близките дни спрем процеса на неговото разпадане и възвърнем самочувствието на българските правораздавателни органи.

Българската социалистическа партия заявява, че тя сама, дори това да не ѝ бъде поискано, ще настоява да се предизвика съдебно дирене срещу лица, за които имаме информация, че са нарушавали законите на страната.

Не приемаме повече никакво протакане при търсенето на такава отговорност. Ние сме убедени обаче, че проблемите за отговорността и виновниците не може да се решават с пожелания. За тази цел е необходимо също така да се ускори работата на избраните комисии на Великото Народно събрание, да се активизира дейността на всички държавни органи. Не можем да приемем за нормално отнасянето на всички отговорности за недостатъчно ефективното решаване на този въпрос към правителството на Народна република България, както това се прави в декларацията на СДС. Опозицията вече участва със свои представители в управлението на страната и те също трябва да поемат своята отговорност. Няма никакво основание цялата критика за днешното състояние на страната да бъде насочена само срещу БСП. Ние заявяваме, че в нашата партия няма зони и лица извън критиката на обществото. Ако се окаже, че който и да е член на нашата партия или на нашата парламентарна група е нарушил законите на страната, той трябва да понесе цялата си отговорност с цялата строгост на закона. Ако се окаже, че който и да е член на нашата партия или на нашата парламентарна група умишлено прикрива факти и информация, той трябва да бъде подведен под отговорност.

В същата степен обаче ние отнасяме това изискване на закона и на морала към всички политически сили.

Искаме да заявим, че ние няма да допуснем преднамерени и общи обвинения срещу невинни хора, превръщането на следствието и съда в органи на политическо преследване, използването на правораздаването за политически цели.

Българската социалистическа партия смята, че въпросът за имуществата на партиите, включително за имуществото на нашата партия, е един от проб-

лемите, които трябва да се решават без отлагане. Този въпрос предполага по-пнатателна работа и върху някои закони и особено върху Закона за политическите партии.

Българската социалистическа партия внесе на 1 октомври тази година във Великото Народно събрание подробен отчет за имуществото на партията. Необходимо е това да направи и Съюзът на демократичните сили, който още не го е направил.

Необходимо е Комисията на Великото Народно събрание за контрол над приходите, разходите и имуществата на партиите по-бързо да разгледа отчетите на политическите партии, коалиции и обществени организации.

Ние категорично се противопоставяме на опитите някои длъжностни лица, главно в стопанската сфера, да използват своето обществено положение за прехвърляне на държавно в частно имущество. Но заедно с това не приемаме този въпрос да се приписва на нашата партия, на правителството. Това е още повече несериозно, като се има предвид, че съответните законови разпоредби чакат народните представители.

Българската социалистическа партия се бори и ще се бори за социална справедливост. Ние се обявяваме за деклариране на всички доходи и имущества, придобити по време на тоталитарния режим и досега.

Ние поддържаме приемането на закон за еднократно облагане с данък на недвижимо имущество на гражданите, което е над определени размери. Високото облагане на големите имущества ще позволи в специален бюджетен фонд да бъдат събрани средства, необходими за помощ за безработни, за откриване на нови работни места, за преквалификация.

През последните седмици като условие за постигане на съгласие по програмата на правителството от страна на опозицията се постави и въпросът за доверието. Той възбужда и Българската социалистическа партия. Ние не можем да пренебрегнем тенденцията, която се проявява в политиката на СДС още в заседанията на "кръглата маса", да се блокира или отлага решаването на икономическите проблеми на страната с поставянето на различни политически условия.

Ние не можем да отменим факта, че в хода на консултациите за съставяне на коалиционно правителство представители на СДС дадоха надежди, че ще участвуват в него, но в крайна сметка се отказаха. Не можем да отменим и обстоятелството, че те отхвърлиха предложението на Президента на Републиката за съставяне на програмно правителство, което беше в интерес на България.

Възниква въпросът - защо винаги, когато стане дума за конкретни икономически действия, веднага се поставят и политически условия? И не е ли повече от очевидно, че не икономическата програма на Луканов, която се приема от почти всички наши и чужди експерти, смуцава СДС, а фактът, че тази програма ще се изпълнява от социалистите. Програмата на сегашното социалистическо правителство има подкрепата на по-голямата част от икономическите експерти на Съюза на демократичните сили, на редица комисии във Великото Народно събрание, на Президента на Републиката, на изтъкнати представители на международната икономическа и финансова общност. С евентуалния си отказ при тези обстоятелства да подкрепят програмата, представена от Андрей Луканов, определени сили в Съюза на демократичните сили ще поемат тежка отговорност пред бъдещето на страната. Това ще означава, че в такъв тежък момент СДС поставя тяснопартийните си интереси над тези на България.

**АЛЕКСАНДЪР ЙОРДАНОВ** (*От залата*): СДС не е партия, г-н Кюранов!

**ЧАВДАР КЮРАНОВ:** Знаем, че мина времето на нескончаемите хвалби с нашите постижения и успехи. Добре е, че то мина. Но ние никога не можем да приемем, просто защото това не е истина, че през изминалите десетилетия у нас не е направено нищо, че през този период има само провали и катастрофи. Бярно е, че можеше да се направи и повече и много по-добре, но е направено много. Само едно съзнание, което поставя тяснопартийни интереси над националните, може да твърди обратното. Само една партия или организация, които предпочитат неистината пред истината, могат да твърдят обратното. Ние искаме истината, цялата истина. (*Неодобрителни ръкопляскания от блока на СДС*) Нашата партия не отрича правото и на други да търсят истината. Нека я търсим заедно в името на България." (*Ръкопляскания от блока на БСП*)

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ:** Има думата Александър Йорданов.

**АЛЕКСАНДЪР ЙОРДАНОВ:** Уважаеми народни представители! Упълномощен съм от председателя на Съюза на демократичните сили г-н Петър Берон да взема отношение към току-що чутата декларация, прочетена от г-н Чавдар Кюранов.

Вчера Съюзът на демократичните сили излезе пред българския народ и пред Великото Народно събрание с една политическа декларация. Тя имаше ясен смисъл и ясна същност. Този смисъл и тази същност се заключаваша само в едно - че по наше убеждение, по убеждението на 16 политически партии и организации в България не може да се осъществи рязка, решителна, категорична икономическа реформа, преход към икономика от западен тип, към па-

зарна икономика, без да се извърши паралелна, сходна, съответна, адекватна политическа реформа. Това наше убеждение не почива просто на нашите политически различия с Българската социалистическа партия. То почива на човешкия, на общочовешкия политически, социален и икономически опит. Едва ли е тук мястото да си припомним книги, цитати, да разгръщаме страниците на икономическата и политическата история на човечеството, да се убеждаваме в очевидното, че без привеждането на политическите структури към модерен европейски, западен, демократичен образ и същност е невъзможно да се осъществява каквато и да е икономическа реформа. (*Шум на неодобрение от блока на БСП*)

По наше дълбоко убеждение 45 години Българската комунистическа партия (*шум от блока на БСП*)... Има хора в залата, както казах миналия път, а сега повтарям, се държат като комунисти. (*Ръкопляскания от блока на СДС*) Това са г-н Боков, който ръкопляска, и някои други.

Четиридесет и пет години тази партия, от която и вие искате да се разграничите, направи всичко възможно да унищожи политическите чувства на българина, да го вкара в зоната на една пълна политическа деформация за това, което става в света. Естествено е сега вие да давате приоритет на едни икономически надежди, разчитайки все още на съществуващата в тази страна политическа слепота. Българският човек обаче вече не е слеп. Българският народ вече знае и разбира кои са неговите приятели и кои са неговите врагове. (*Шум на неодобрение от блока на БСП*) Според нашето убеждение враг на демокрацията е комунистическата номенклатура, хората, които десетилетия наред узурпираха властта...

**РЕПЛИКА ОТ БЛОКА НА БСП:** Образът на врага...

**АЛЕКСАНДЪР ЙОРДАНОВ:** Разбира се, че е образът на врага. (*Ръкопляскания от блока на БСП*) Господа, вие мислите, че в България няма врагове на тази страна? Има ли? Има ли, или няма? Виждам, че сте раздвоени. Също така е раздвоена и вашата партия. В нейните редици има хора - поддръжници на бившия режим, има хора с конкретна вина. Вие това не го отричате. Вие не го отрекохте и на вашия конгрес. Там вие говорехте именно за персонална вина. Отричате ли сега?

**РЕПЛИКА ОТ ЗАЛАТА:** Не.

**АЛЕКСАНДЪР ЙОРДАНОВ:** Следователно във вашата партия има хора виновни и ние искаме от вас да покажете тези хора, вие да ги покажете, за да извършите един морален акт. Срамота е ние да ви ги показваме. Унизително е за вас. (*Ръкопляскания от блока на СДС*) Идеята на вчерашната наша декларация беше в този план. Без да създадем в тази страна психологическа атмос-

фера, психологическа политическа атмосфера, вие не може да убедите българския народ, че той трябва да понесе тежестта на една икономическа реформа. Той иска от вашата партия поне за миг, поне за час да покаже една морална извисеност, да осъди Тодор Живков, да осъди неговото близко и широко обкръжение, да осъди всички, които служеха с беззаветна вярност и всъщност капитулираха пред Москва. Нека не се правим на хора, паднали от Луната, и да се огледаме какво става в другите страни от Източна Европа. За подобна опърничавост и исторически инат в Чехословакия вече дори искат забраната на Комунистическата партия. *(Неодобрителни ръкопляскания от блока на БСП)* Ето защо ние ви молим да се държите като социалисти, да забравите, че сте били в комунистическа партия, да скъсате решително с вашето минало и да се върнете към демокрацията, към справедливостта, да си спомните за България, която вашата партия, на която вие сте правопреемник, унищожи. Защото днес България е една унищожена страна. Днес България е една бедна страна, а вашата партия е богата партия. Това е един исторически парадокс. *(Ръкопляскания от блока на СДС)* Не може страната да е бедна, а партията - богата.

Връщайки се към вашата декларация, ние я оценяваме като един добър жест, жест на добра воля. Тази декларация съдържа много думи и изрази, които искаме да чуваме по-често от вас. Това са изразите: "съгласихме се, подкрепяме, гласувахме, съгласувахме" и др.п. *(Ръкопляскания от блока на СДС)*

Наистина никой не отрича, че през изминалата година България направи много. България вече не е същата. Това се дължи и на мнозина от вас. Много български комунисти прозряха истината за времето, прозряха своята вина и имаха доблестта на вашия конгрес да излязат с една декларация за вината на партията. *(Ръкопляскания от блока на СДС)* Аз знам, че вие ще кажете: "Те не са истински социалисти. Точно те ли ще ни четат за вината на партията?" Те са също толкова социалисти, колкото сте и вие, господа.

Спирайки се на проблема за икономическото състояние на България, г-н Кюранов използва една дума, която звучи изключително деликатно - думата "криза". Няма криза в България, г-н Кюранов. България преживява национална катастрофа. Мисля, че вие ще се съгласите. Вие сте умен човек и нека да не подменяме реалностите с измислени неща.

Вдумите, произнесени тук от г-н Лилев и от някои други делегати на БСП, прозира илюзията за съд, за мъст. Така може да мисли само болното съзнание, болното въображение, хора, които се чувстват гузни пред себе си, гузни пред децата си, пред тези старици и стари хора, които просят за една паница леца на площада. *(Шум в блока на БСП)*

Никой няма да преследва никого и моля да ми посочите поне един случай от една година пасам на членове на Съюза на демократичните сили да са преследвали някой от вас някъде. (*Шум от блока на БСП*) Срещу кого от вас е заведено съдебно дело? Срещу кого от вашата партия? Кой от вашата партия е влязъл в затвора през това време? Самото време доказва, че Съюзът на демократичните сили не е преследвал никого.

**РЕПЛИКА ОТ БЛОКА НА БСП: А Ера-3?**

**РЕПЛИКА ОТ БЛОКА НА СДС: Тя е ваша.**

**АЛЕКСАНДЪР ЙОРДАНОВ:** Господине, няма да ви отговоря на този въпрос, защото той е въпрос на Вашата интелигентност. (*Ръкопляскания от блока на СДС*)

Във вашата декларация вие говорихте за историята, за грешките на историята за днешния ден. Ние не искаме наистина да се ровим в историята. Едно задълбочаване в историята няма да бъде приятно за вас. Единственото, което повтаряте целият наш печат, всички наши издания, та дори и вестник "Дума", заема понякога много честна и достойна позиция по този въпрос - това е въпросът за изкарването на истинските виновници пред лицето на България. Ние не можем да бъдем виновни за това, че тези виновници са в средите на вашата партия. (*Шум на неодобрение от блока на БСП*)

Много често се спекулира във вашата декларация... прикпочвам... с темата за жертвите, за мъчениците. Вярно е. Преди Девети септември именно от редиците на Комунистическата партия излязоха много хора с достойно поведение.

Същевременно мисля, че няма да отречете, че тази партия има сложна и противоречива и тогава история, че това е история на парламентарна, че това е история на пролетарската диктатура, на опита да се завземе по насилствен път властта; това е история на класовата борба, на класовата ненавист. И мисля, че вашата партия носи историческа отговорност за това, че близо 100 години насажда класова ненавист в тази страна, която вие искате сега обединена да тръгне по пътя на една икономическа реформа.

Няма да стане лесно това и вината е отново у вас! (*Викове: "Браво!", силни ръкопляскания от блока на СДС*)

Вие говорите за коалиционно правителство. Добре, програмно правителство да го наречем, коалиционно да го наречем, но с кого? Вие убедени ли сте, че хората, които ни предлагате за коалиционно правителство, не са виновни?

**РЕПЛИКА ОТ БЛОКА НА БСП: А вие?**

**АЛЕКСАНДЪР ЙОРДАНОВ:** Ние не сме предложили хора за коалиционно правителство, госпожа Маринова.

Приключвайки, искам да отбележа, че вчерашната наша декларация не целеше толкова бърз общ, макар и споделящ една тревога отговор. Нейната цел беше да разкрие пред всички парламентаристи една гледна точка. На България са нужни политически реформи. Тези реформи могат да бъдат направени само когато Българската социалистическа партия изнесе цялата истина за себе си, цялата истина за своето имущество и когато в България започне процесът срещу главния престъпник в тази страна, вашият мил приятел и другар на мнозина от вас Тодор Живков. *(Смях и ръкопляскания от блока на СДС)*

Ние не искаме съд. Не случайно ние говорим за граждански съд, господа. За един морален съд. За едно покаяние, за един поплак, ако искате. За едно прощаване с тези 40 години. Но то може да стане само когато хората получат това морално удовлетворение.

И аз не говоря тук измислени неща, аз говоря неща, които се говориха дори на вашия конгрес, които може да се прочетат и във вашите вестници. Само че вие не ги правите. Само че вие забавихте с една година времето на България в това отношение.

Ето защо утъпномощен съм, отговаряйки на декларацията на господин Кюранов, да съобща: ние използвахме вчера в нашата декларация израза "кратък срок", обръщайки се към правителството и поставяйки му определени въпроси, проблеми, задачи, условия, ако щете.

**ГЛАСОВЕ ОТ БЛОКА НА БСП: Ултиматуми!**

**АЛЕКСАНДЪР ЙОРДАНОВ:** Такава дума не е използвана в декларацията и не лъжете! *(Ръкопляскания в блока на СДС)*

Ето защо, посрещайки днес с известно удовлетворение вашата декларация, ние искаме да ви помолим да обърнете внимание, че в тежки исторически ситуации, в сложни исторически положения под кратък срок се разбират седмици, а не години, господа! Благодаря за вниманието. *(Бурни ръкопляскания от блока на СДС, някои депутати от блока на СДС посрещат Александър Йорданов, изправени на крака)*

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ:** Уважаеми народни представители! Мисля, че бихме могли да прекратим разискванията по тази точка и да ги пренесем вече за следващата сряда, но давам - вероятно за кратко обяснение или отговор - думата на Чавдар Кюранов. С това ще приключим по тази точка и Гиньо Ганев има да съобщи много важни решения.

**ЧАВДАР КЮРАНОВ:** Уважаеми господин председател, уважаеми колеги! Аз бих искал да кажа, че изказването на господин Александър Йорданов е направо обнадеждащо. За първи път аз чух от устата на господин Йорданов, че той с удовлетворение, известно удовлетворение е изслушал тази декларация,

че той харесва редица думи, употребени в тази декларация, като думите "съгласие", "участие", "взаимност" и т.н. Нещо невъзможно - господин Йорданов стигна дотам, че даже похвали в. "Дума" и аз мисля, че в. "Дума" няма да пропусне да отбележи този знаменателен факт! (*Ръкопляскания от блока на БСП*)

Да смятаме ли това за някакво начало на нови отношения, ако не с всички представители на СДС, то тогава лично с господин Йорданов? Ако би било така, аз щях да бъда безкрайно щастлив, защото, повярвайте ми, господин Йорданов, при всичките ваши досегашни изказвания на нас ни е липсвало доста много в тяхната, така бих казал, дълбока политико-културна същност.

Искам да ви кажа, че вашите външения, че сега най-напред ние сме започнали с някакви икономически промени, а сега се очакват политическите, не отговарят на простите факти.

След 10 ноември в нашата страна преди всичко и главно се извършиха политически промени. И ако ние сега предлагаме икономически промени, то е въз основа именно на такива политически промени, които вече станаха. Но ние смятаме, че те съвсем не са достатъчни. Ние смятаме, че те съвсем не са достатъчни преди всичко в нашата партия.

Що се отнася до вас, до вашия съюз, това си е преди всичко и главно ваш въпрос. Така че не е тук въпросът отношението между икономика и политика, което вас ви вълнува. Аз мисля, че когато вие говорите за катастрофа, вие направо пресилвате нещата. И хората не ви повярваха през цялата предизборна кампания, страхувам се, че и сега няма да ви повярват, след като положението е още по-тежко!

**РЕПЛИКА ОТ БЛОКА НА СДС (*Сирония*):** На вас ще вярват!

**ЧАВДАР КЮРАНОВ:** Да, господине, една част действително вярва на нас. Може би да не е повече от 50 на сто, но е близко до 50 на сто, поне досега. Нека това да бъде полето на борбата - кои повече ще ни вярват, а не стремежът да не осъществяваме една задача, която сега стои пред цялата страна и не само пред нас, пък и не само пред вас. И не е там главното, което ви вълнува, господин Йорданов.

Главното, което ви вълнува, не е реформите в нашата партия, не са промените в нашата партия, а самото нейно съществуване. И ние съвсем не пресилваме нещата, когато говорим, че има хора в нашата страна - не мога да кажа дали ги има сред вас, които съвсем не на думи стоят зад извънпарламентарните средства на борба, и то незаконните извънпарламентарни средства за борба.

И аз мисля, че те имат свои представители и сред някои депутати в парламента. Така че това е главният въпрос. Просто не искате да я има тази партия!

И докато тя съществува, вие винаги ще произнасяте такива речи, ще ги одвятват по един или друг начин, ще ги украсявате с едни или други епитети, с едни или други прилагателни, образи и т.н., но все пак същността ще си бъде тази - да я няма тази партия.

Аз искам да разберете, господин Йорданов, а също така и други представители на опозицията, че това не зависи от вас. Разберете, то и от нас не зависи. *(Бурни ръкопляскания от БСП)*

И все пак ви благодаря за високата оценка! *(Ръкопляскания от блока на БСП)*

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ:** Гиньо Ганев има думата.

**ЗАМЕСТИНИК-ПРЕДСЕДАТЕЛ ГИНЬО ГАНЕВ:** Преди всичко за пленарните заседания. Във вторник от 15 ч. пленарно заседание на Великото Народно събрание с една единствена точка за дневния ред - разглеждане и приемане на Правилника за дейността и организацията на Великото Народно събрание. Тук се налага да кажа, че отново Бюрото получава както в други подобни случаи от група депутати възражение защо ще се заседава извън установеното време съгласно определената практика. Първо, всички смятаме, че правилникът не може повече да се отлага.

Второ, имаме недостиг на пленарно време, вие много добре знаете това - не само за правилника.

Трето, това е единствената възможност да разискваме и да заседаваме в тази зала повече, отколкото досега.

И, четвърто, моля ви за това - да не оставяме впечатление, поне някои от нас, че смятат задълженията си във Великото Народно събрание като второстепенни, и то хора, избрани за народни представители. Нататък - в сряда от 15 часа пленарно заседание с един ориентиращ дневен ред, който произтича от това, което днес разглеждахме и не разглеждахме:

Агенцията за чуждата помощ на базата на предложението на Законодателната комисия;

разглеждане на програмата на правителството, но, забележете, заедно с проекта за законодателна програма на Великото Народно събрание, която като предложение ви е раздадена в течение на днешния ден.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ:** Има думата Андрей Луканов.

**АНДРЕЙ ЛУКАНОВ:** Господин председател, госпожи и господа народни представители! Ние използвахме всички възможни поводи за отлагане на дискусията върху програмата на правителството, за това допринесох и аз, бях от вас много сериозно критикуван, но оттам насетне мисля, че не нося никаква отговорност. Аз лично смятам, че би трябвало да дадем пълен приоритет на

обсъждането на програмата. Не защото тя е програма на правителството, а защото ние действително, моля да ми повярвате, пропиляхме цялото време, което можехме да пилеем, за обсъждане и вземане на окончателно решение по програмата, каквото и да е това решение.

Затова аз бих помолил, съгласен съм, че би трябвало да се заседава във вторник, но бих помолил във вторник да продължим с обсъждането на правителствената програма, затова няма никакви процедурни, технически или други пречки. Има достатъчно записали се оратори и да приключим с дискусиата по възможност до вторник или най-късно в сряда, за да ми дадете възможност да взема отношение по вашите бележки, препоръки и да се опитаме да формулираме решение на Великото Народно събрание. Дано успеем да го направим.

Така че аз бих помолил да не разглеждаме никакви други въпроси, преди да завършим с дискусиата по програмата.

*(Чирков се обажда от място: "Подкрепям.")*

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ:** По процедурен въпрос има думата Елена Кирчева.

**ЕЛЕНА КИРЧЕВА:** Колеги депутати, имаше т.3, до която не стигнахме. Тя беше отговор на питаня. Явно е, че ние в бъдеще в следващата седмица ще стигнем до такива питаня и аз моля да ми разрешите от името на парламентарната група на Българския земеделски народен съюз да поставя едно питане към министъра на външните работи, за да може той да се готви за следващия момент, когато ще дойде такъв момент за отговори на питането. Имам ли това разрешение?

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ:** Имате.

**ГИНЬО ГАНЕВ:** Не. Защото питанята се поставят в писмен вид. *(Смях в залата)*

**ЕЛЕНА КИРЧЕВА:** Тогава моля, заявявам, че представям питането в писмен вид, и моля да обърнете внимание на днешната дата - 26 октомври. Тя има връзка с нашето питане.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ:** Има думата Петър Берон.

**ПЕТЪР БЕРОН:** Уважаеми колеги, аз искам да подкрепя съображенията на министър-председателя и смятам, че наистина трябва малко по-кондензирано да проведем нашето разглеждане на програмата на правителството. Подкрепям във вторник да бъде проведена такава дискусия, завършни-незавършни, ако не завърши, ще продължим в сряда. А в сряда наистина на първо място да приемем Агенцията за чужди помощи и след това правилника и докато не го завършим, да не си отиваме.

Благодаря ви. *(Ръкопляскания)*

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ:** Добре. Вторник в 15 часа ще се заседава с приетия дневен ред - най-напред обсъждане програмата на правителството.

Закривам заседанието.

*(Закрито в 14 ч. и 55 м.)*

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА  
ВЕЛИКОТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ:**

**Николай Тодоров**